

ANALYSE

Skal man være bange for at blive fyret?

Analysens hovedpunkter

- Frygten for at miste sit job er faldet over det sidste par år, og er faldet over en bred kam. Coronakrisen har gjort nogle privatansatte mere bange for en fyring. Jobsikkerheden hænger også sammen med typen af stilling. Hvor ansatte i mere matematiske stillinger føler sig sikre, føler ansatte med forsknings, pædagogisk og arkivarbejde mindre.
- Den yngre aldersgruppe har i sjældnere grad oplevet at blive fyret. De føler til gengæld at der er et større tabu forbundet med det, og så har en fyring for en ret lille andel af dem haft en positiv indflydelse.
- Kvinder er mere tilbøjelige end mænd til at opfatte en fyring som en personlig fejl. Det kommer til udtryk i en højere andel, der føler sig flove, stigmatiserede og at deres faglige selvtillid bliver påvirket af fyringen.

Om analysen

Analysen er udarbejdet i maj 2021 af Julius Gotthardt Møller og Simone Bang fra DM. Analysen anvender tal fra DM's medlemsundersøgelse "Form fremtiden" fra maj 2021 samt tidligere undersøgelser fra 2019 og 2020.

Kontakt

Hvis du har spørgsmål til analysen, kan du kontakte DM's analyseafdeling på analyse@dm.dk. Hvis du har spørgsmål til brug af analysen i pressen, kan du kontakte DM's pressevag på 29 11 60 80

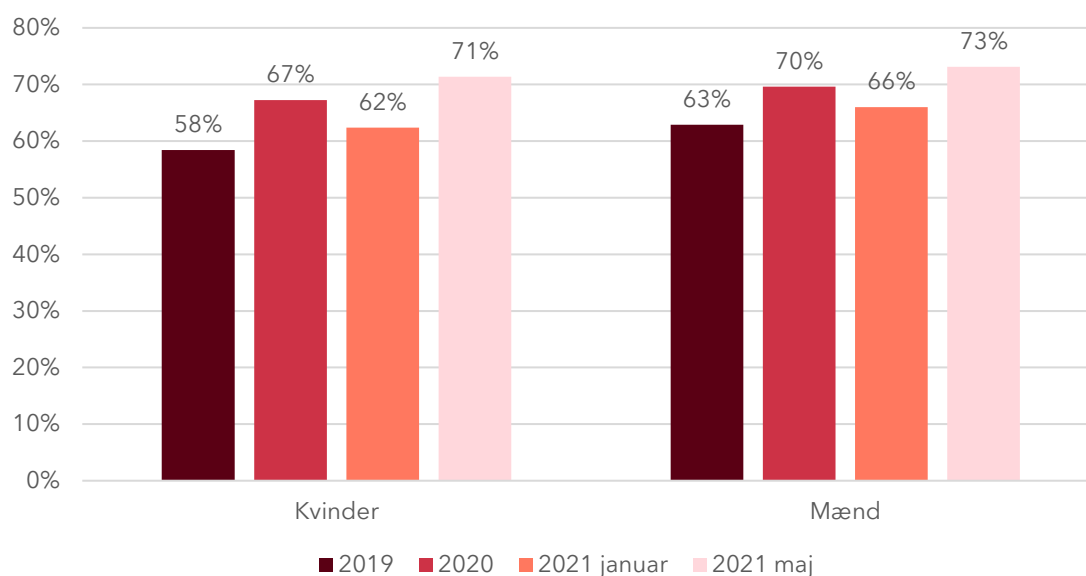
1 Coronakrisen gjorde unge og privatansatte bange for at blive fyrede

Siden 2019 er andelen, der har svaret *uenig* til, om de var bekymrede for at miste deres job steget fra 60 pct. til 72 pct. Stigningen er sket på tværs af aldersgrupper, køn og branche og arbejdsfunktion. Der er dog tydeligt, at coronakrisen har sat et tydeligere præg på nogle grupper end andre.

1.1 Mindre kønsforskelle i den oplevede jobsikkerhed

Mænd føler sig generelt en smule mere sikre i deres job end kvinder gør, men gabet er faldet fra en forskel på 5 procentpoint til 3 procentpoint.

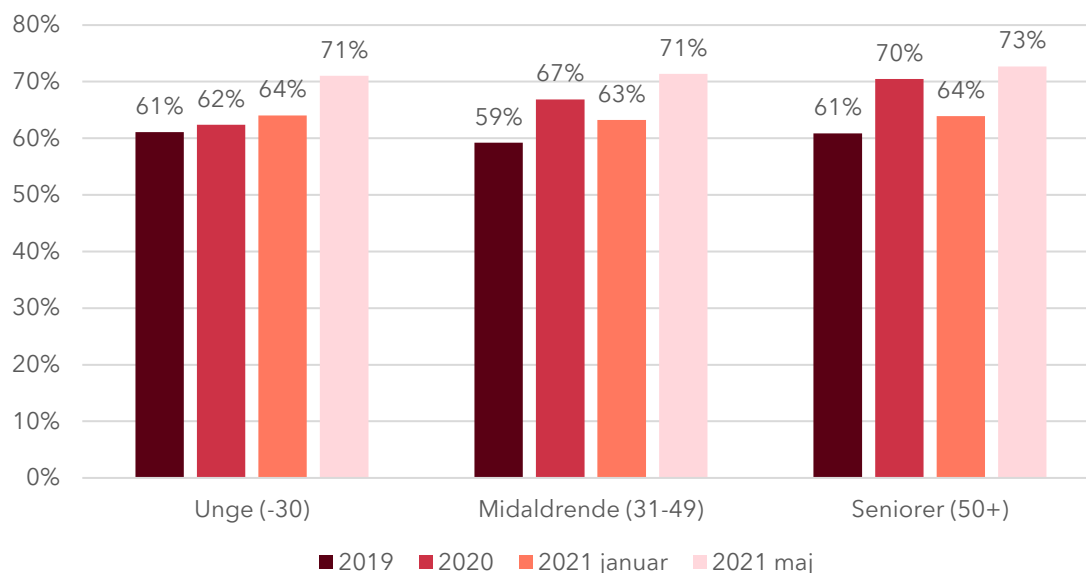
Figur 1 Andel af akademikere der ikke frygter at miste jobbet, fordelt på køn

1.2 Frygten for at miste sit job falder med alderen

Ser man på alder er følelsen af jobsikkerhed, med undtagelse af i 2020, stort set den samme på tværs af aldersgrupper. Den større forskel i 2020 skyldes bl.a. at coronakrisen påvirkede unges jobsikkerhed mere end andre aldersgrupper. I januar 2021 var de tilbage på niveau med de andre aldersgrupper, og er efterfølgende steget samlet frem til maj i år.

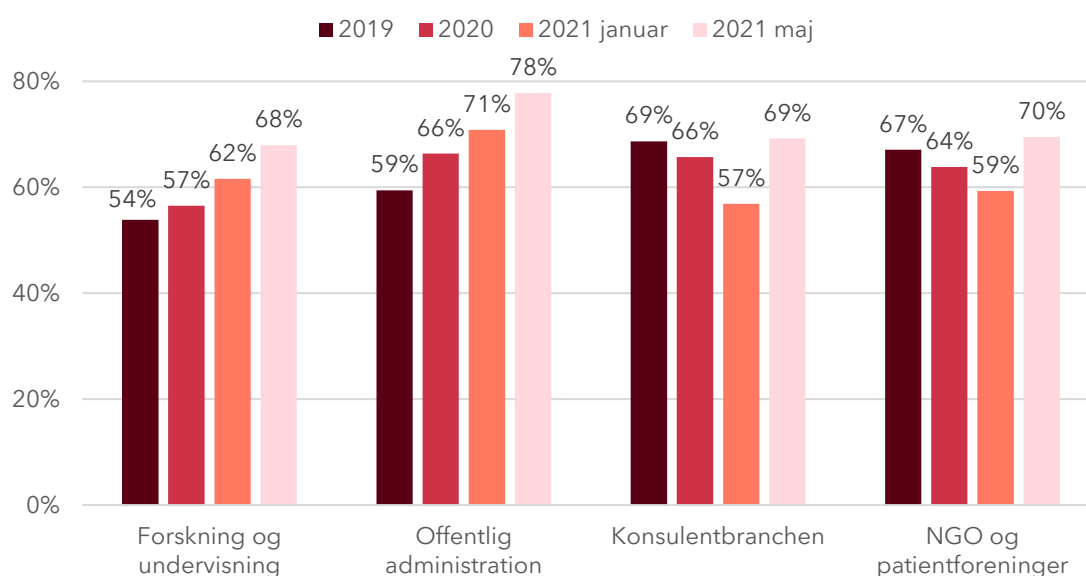
Figur 2 Andel af akademikere der ikke frygter at miste jobbet, fordelt på aldersgrupper

1.3 Coronakrisen gjorde privatansatte usikre i deres job

Der er som nævnt generelt været en stigning på tværs af brancher. De offentlige brancher *Forskning og undervisning* og *Offentlig administration* har haft en markant stigning over årene. De private har derimod haft et dyk i løbet af coronakrisen, men ligger nu lidt over 2019.

Figur 3 Andel af akademikere der ikke frygter at miste jobbet, fire brancher

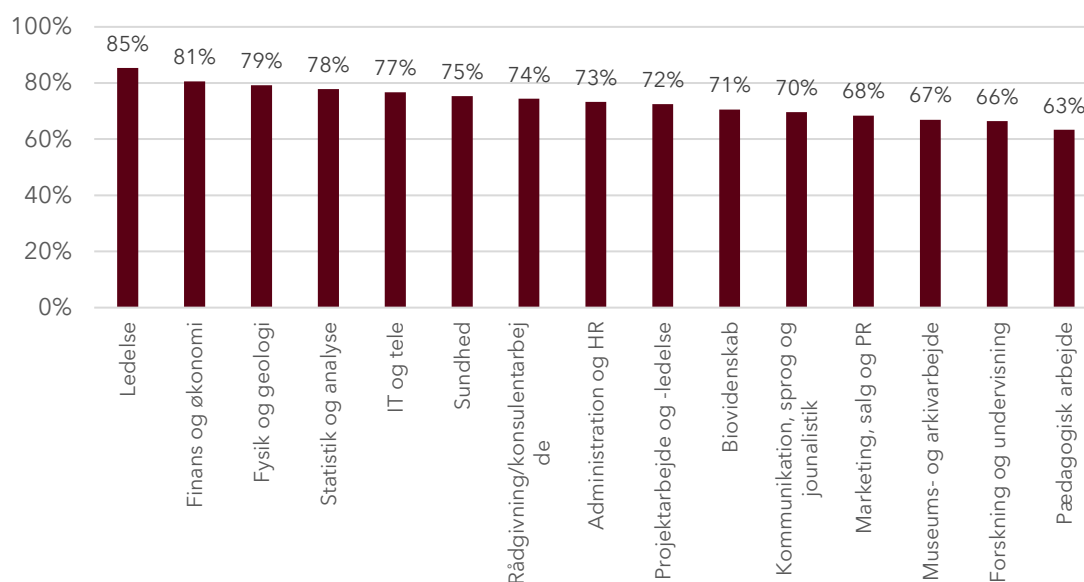

Selvom størrelsen på de fleste brancher er meget stabil, så har andelen af medlemmer, der er ansat i *Forskning og undervisning*, *Offentlig administration*, *IT og tele* og *Kultur og fritid* ændret sig meget over de sidste to år. Hvor de to førstnævnte brancher er vokset fra at udgøre lidt under en femtedel til over halvdelen af respondenterne, så havde de to sidstnævnte en voldsom stigning i 2020, og er efterfølgende faldet til ca. samme niveau som i 2019.

1.4 Mindre fyringsfrygt i matematiske stillinger

I toppen ligger *Ledelse*, hvor 85 pct. føler sig sikre i deres ansættelse. Herefter kommer *Finans og økonomi*, *Fysik og geologi* og *Statistik og analyse*, hvor ca. 80 pct. føler sig sikre. I bunden ligger *Pædagogisk arbejde*, *Undervisning og forskning* og *Museums- og arkivararbejde*, hvor mellem 63 og 67 pct. føler sig sikre i deres ansættelse.

Figur 4 Andel af akademikerne der ikke frygter at miste jobbet, fordelt på arbejdsfunktioner

2 Fyringer

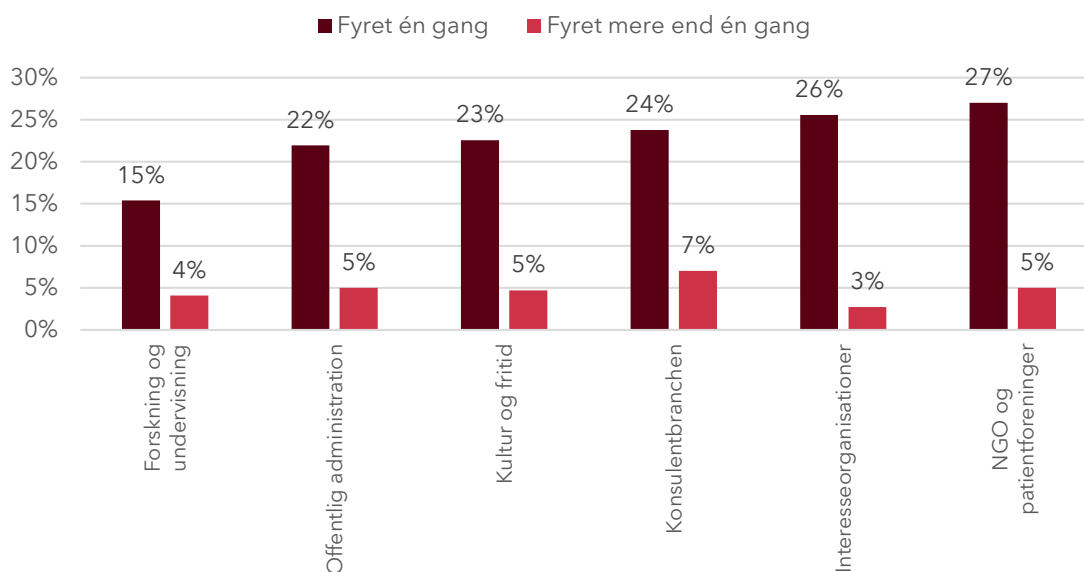
Hver fjerde akademiker er blevet fyret i løbet af deres karriere, men for lidt under hver tredje har det haft en positiv indflydelse på karrieren. Selvom fyringer for mange stadig er et tabu, så er taler mange stadig åbent om deres fyringer.

2.1 Hver fjerde er blevet fyret, og hver 20. har prøvet det flere gange

26 pct. blev fyret i løbet af deres karriere, og af dem har lige over hver femte oplevet det flere gange. Ikke overraskende stiger andelen af respondenter, der har oplevet at blive fyret med alderen, så der blandt den 60+ er tre gange så mange, der har prøvet at blive fyret mindst én gang, som blandt de under 30-årige.

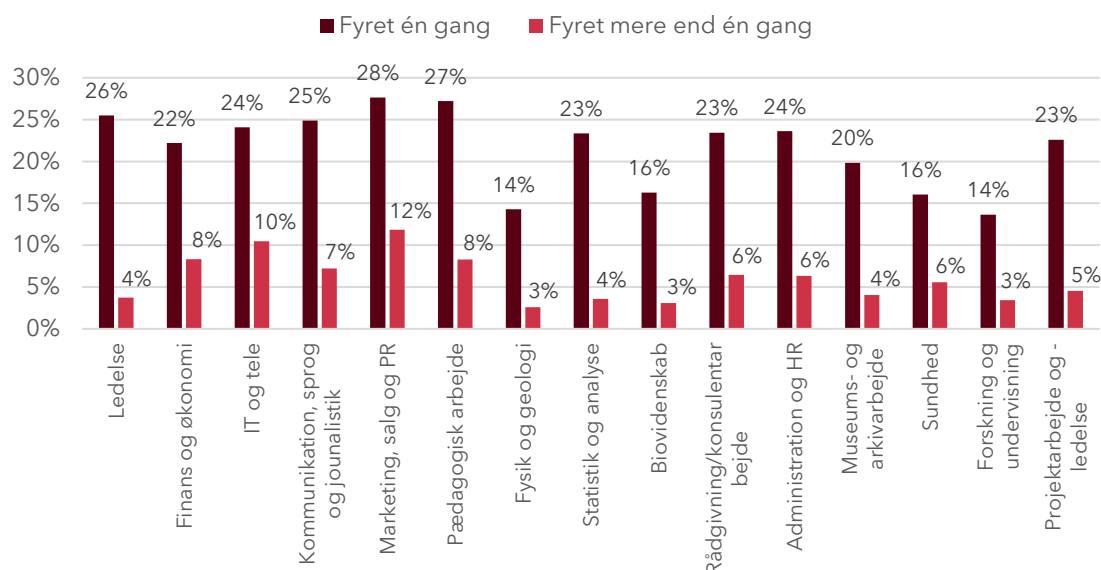
Det er stor forskel på, hvor ofte er blevet fyret for forskellige brancher. Særligt de mere rådgivende og projektbaserede brancher har en ret høj grad af medarbejdere, der har prøvet at blive fyret.

Figur 5 Andel af akademikere der er blevet fyret, seks brancher

Der er en tendens til at være en sammenhæng mellem oplevet jobsikkerhed og andelen, der er blevet fyret. Det tyder på, at folk typisk arbejder i sammen type stilling, når de skifter job - selvom de skifter branche. Det bedste eksempel på dette er, at de to arbejdsfunktioner, hvor flest er blevet fyret mindst én gang er *Pædagogisk arbejde* og *Marketing, salg og PR*, hvor hhv. 36 pct. og 39 pct. er blevet fyret mindst én gang. Begge arbejdsfunktioner har desuden en oplevet jobsikkerhed, der ligger under gennemsnittet. Der er dog nogle undtagelser. *Forskning og undervisning* har en meget lille andel, 17 pct., der er blevet fyret mindst én gang, men den oplevede jobsikkerhed er i bund. Det tyder på, at typen af ansættelse har en indflydelse på jobsikkerheden, der rækker ud over fyringer. Blandt universitetsansatte forskere og undervisere skyldes det nok, at 40 pct. selv helt eller delvist skal stå for at søge midler til deres ansættelse.

Figur 6 Andel af akademikerne der er blevet fyret, fordelt på arbejdsfunktioner

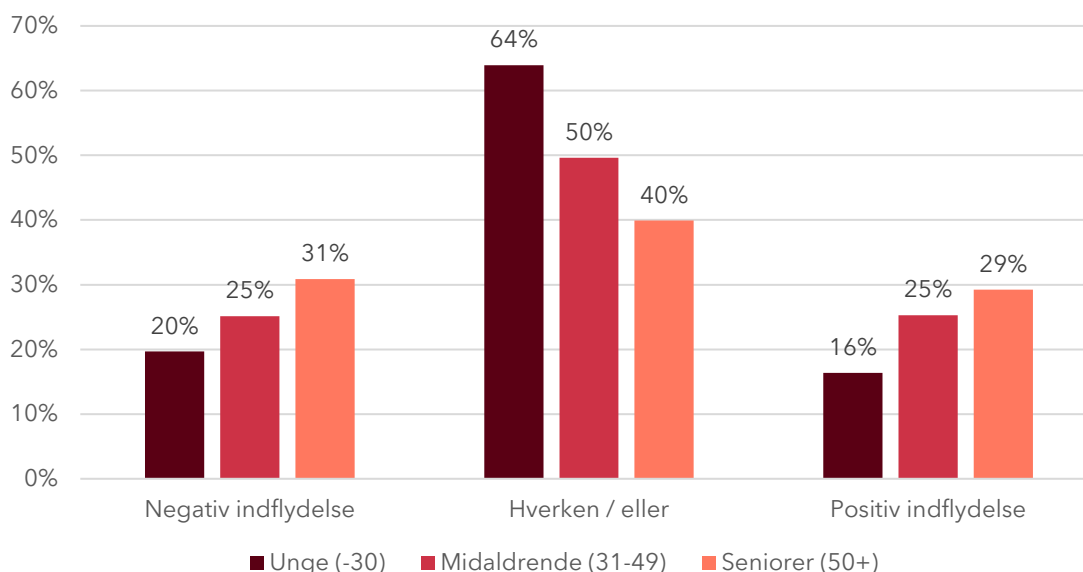

2.2 Hvordan en fyring påvirker det fremtidige arbejdsliv

Akademikerne oplever forskellige konsekvenser på deres arbejdsliv efter en fyring. Overordnet svarer 45 pct., at det hverken har haft en positiv eller negativ indflydelse. Resten er så splittet ret lige, med 28 pct. der svarer en negativ indflydelse og 27 pct. der svarer positiv.

Ser man på forskellen mellem aldersgrupper er der en tendens til, at man bliver mindre ambivalent med tiden, formodentlig fordi der flere år mellem ens fyring og nu. Man har altså haft bedre mulighed for at sætte fyringen i perspektiv. Der er også en tendens til at den unge aldersgruppe svarer en smule mere negativt end positivt, hvilket eventuelt kan afspejle en større usikkerhed på arbejdsmarkedet – reel eller oplevet.

Figur 7 En fyrings indflydelse på fremtidig karriere, fordelt på aldersgrupper

2.3 Mange positive oplevelser med fyringer mindsker frygten

Sammenholder man spørgsmålene om frygten for at miste sit job og hvorvidt man er blevet fyret i løbet af sin karriere med spørgsmålet om, hvordan fyringen har påvirket ens arbejdsliv fremover, får man to ikke overraskende konklusioner:

- 1) Frygten for at miste sit job siger, hvis man tidligere er blevet fyret. Det kan således være, at det ikke så meget er frygten for selve fyringen, men for det at være arbejdsløs der driver dette.
- 2) Dem hvis firing har haft en positiv indflydelse på deres arbejdsliv ofte er blevet fyret mere end én gang, og ikke er bange for det skal ske igen.

2.4 Et tabu at blive fyret

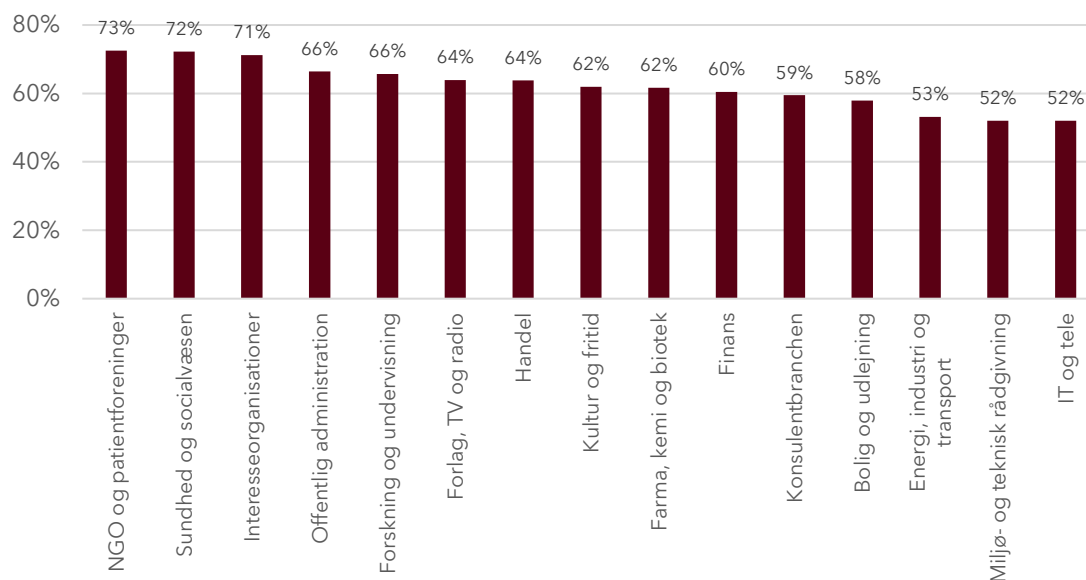
Af alle respondenterne mener 27 pct. ikke det at blive fyret er et tabu, mens 65 pct. mener at det er.

Ikke overraskende bliver firing et mindre tabu, jo længere man har været på arbejdsmarkedet. Det hænger formodentlig sammen med, at man både selv har haft større sandsynlighed for at være blevet fyret, og har set flere fyringer. Det er også interessant, at fyringer er et meget større tabu blandt kvinder end mænd. Dette kan skyldes, at man tager udgangspunkt i sin egen situation selvom spørgsmålet er stillet generelt, og at kvinder føler et større pres for på at fremstå professionelle – et udtryk, nogle kan føle bliver undermineret af en firing.

Både når man fordeler på brancher og på arbejdsfunktioner er der et ret højt gulv for, hvor mange der føler fyringer ikke er tabu. Dem den mindste andel, der ikke mener, at fyringer er tabu, har stadig over 20 pct, hvilket ikke er meget under de 27 pct., der er gennemsnittet. De

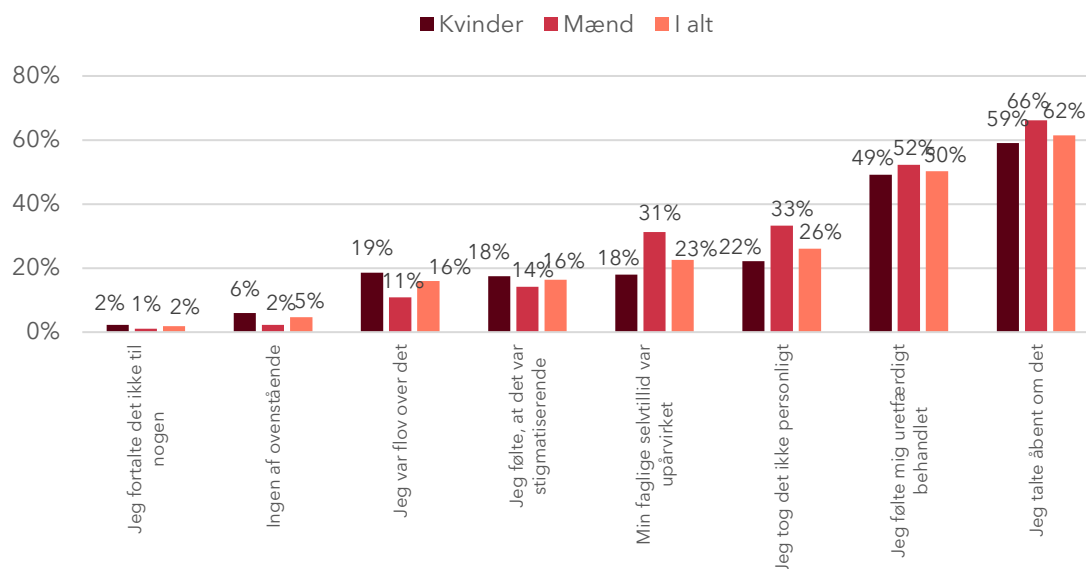
mindst tabubelagte ligger derimod i de høje 30'ere, med branchen *Miljø- og teknisk rådgivning* som mindst tabulagte på 42 pct

Figur 8 Andel af akademikere, der ser fyring som et tabu

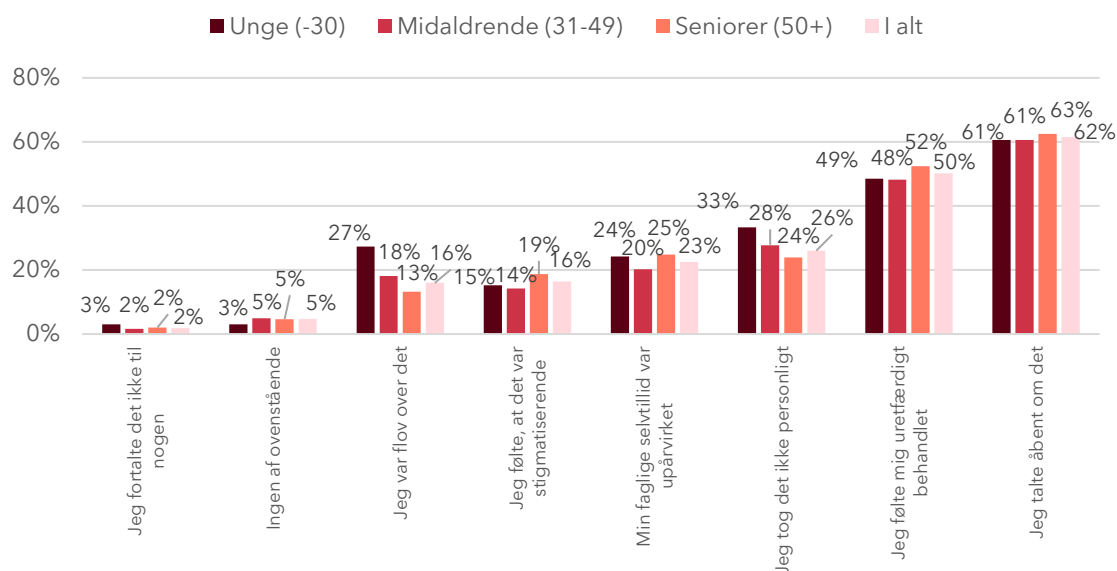

2.5 Reaktioner på at blive fyret

På trods af, at mange oplever fyringer som tabu, er det stadig majoriteten der har talt åbent om deres fyring. Det er dog en smule mere udbredt blandt mænd end kvinder, hvilket også er tilfældet for at føle en fyring var uretfærdig. Blandt de mindre udbredte reaktioner er der tilsvarende en tendens til, at kvinder føler sig flove og stigmatiserede af en fyring.

Figur 9 Reaktioner på at blive fyret, fordelt på køn

Ser man på aldersgrupper er det sværere at pege på en tydelig tendens. Den unge gruppe adskiller sig fra de andre, men både ved at flere føler sig flove over en fyring og at flere ikke tager det personligt.

Figur 10 Reaktioner på at blive fyret, fordelt på aldersgrupper

Sådan har vi gjort

Data blev indsamlet i perioden 28. april - 17. maj 2021 med en rykker undervejs. I alt deltog 6.464 erhvervsaktive medlemmer. Det giver en svarprocent på 20%. Stikprøven er relativt balanceret på baggrundsvariable, og det er derfor muligt at generalisere resultaterne til alle medlemmer i DM.